ואזדא רבי יוחנן לטעמיה. לתין בריירה: **וצריכי.** הנך תרתי לרבי יוחנן: **בהא א"ר יוחנן.** לתין בריירה ופטורין משום למעשר בהמה לימקש לנכך כדכתיב (שמות כג) [ח] זכור נגיך תתן לי כן תעשה וגו': **בברור לך.** שגולד בדשותך: **ואי אשמעינן שדה.** הוה ממינא דההיא קמשר רבי יוחנן משום דלמומרת חזיל משום ספיקא אבל הכא הוה לקולא [ל] דמיפטר ממעשר אי נמי לכמהה לגבי נעינן שמא מוזרת קרקע לתחלתה שהיתה ניחד אבל גבי מעשר ליכא למימר הכי: **וכן השותפין.** במסכת תמורה בפרק כל המקורין: **אחד נטל עשרה טלאים ואחד תשעה טלאים** (ז) **וכלב.** עמהן לומן עשרה הטלאים שכנגד הכלב המקורין למזבח למחד מהן היה מילופו של כלב והיה מחיר כלב ולא ידעינן כי ניהו: **שעם הכלב.** המשעה שעם הכלב ליח בהו לימקש: **אי דשוו כולהו להדדי.** שכל כנס שמומן משעה ים ולו אבד בומן העשרה שווה כמומו ומעלה שהעשירי כנגד הכלב הכי נמי דים בריירה ונוטל אחד מחיר כלב ומוכלו והשאר מומרין לגבוה: **הבא במאי עסקינן.** לכולהו מקירי [כ] כגון לל שוו להדדי שהשעה כנעים שבמוך [ל] עשרה מיון יותר מהשעה שעה [ו] לומו הכלב והכלב שוה לח העשירי ולומו משום שוון לומן מהשעה [מ] שכנגדן יותר מהשעה שעמו להשמח סוי מחיר כלב הולך בכל השעה שכנגדו כנל אד פוחת והעשירי [ט] כנגדו והמורה גריס כגון דשוה כל אד ואד לרשעה זוזי ופלגי [י] מומשת ובלבד משעה זוזי להשוח זוזא שייך ואמי בכולהו ופילושא הכי לשוי כל אד ואד מלומן עשרה שכנגד הכלב ל' זוזי ופלגי מומשת זוזא נמלא בכל השעה שוין מרבעים ואד זוזי שעשרה מלאי מומשין עושין ס' מומשין להייני זוזא והכלב שוה ס' זוזים נמלא שהשעה שעמו מיון (כ) [יא] מלא ג"י זוז ולימו ממשת הרי מרבעין ואד השמח לא שוו מומן שעם הכלב מלא ל' זוזי כל אד [יב] ולומן שכנגדו שוו כל אד ל' זוזי ופלגא מומשת לזוזא נמלא שהכלב משוה לח כולם וכבל מומן שכנגדו שייך מילוף הכלב מומו לח כבל אד שוה יותר על מרבע זוז [יג] מחילוף שכנגד מומו זוז שהכלב שוה יותר מלרבע: **מתני' כל שמותה אמו.** בשעת לידה וכל טעמת לממניתין מפרש בגמרא: **והשלה קיים.** והטעל קייס: **אין זה יתום.** בגמרא מפרש טעמא: **גמ' שור או כשב.** גבי שאר כל הקדשים כתיב: **נדמה.** שלמו לחל והוא דומה לעז: **כלאים.** מן החיים והכחל בא: **נאמר כאן.** בשעשר בהמה תחת השבט: **ונאמר להלן.** בכל הקדשים תחת למו: **מה להלן.** בכל הקדשים: **פרט לכל השמות הללו.** לכדפירשית בלגיים וגדמה ויולא לוץ דופן ומחוסר זמן ויחוס לף במעשר הכי נמי והיינו טעמא דמתניתין ומה מעשר פרט לטרפה לכתיב בה (ויקרא כז)[ב] כל אשר יעבור פרט לטרפה שלינה עוברת דבהמה שנחתכו רגליה מן המרכובה ולמעלה זה היא עוברת אף להלן פרט לטרפה הכל לאיתויי מאי לאיתויי הא דתנו רבנן הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר וטומטום ואנדרוגינוס כולן נכנסין לדיר להתעשר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר ותנא דידן אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא ליף הני מנא ליה לעולם גמיר והני רחמנא רבינהו דכתיב [ג]כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם [ס]ותאנא דבי רבי ישמעאל כל מקום שנאמר בו השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודה זרה דבר ערוה דכתיב [ד]כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ עבודה זרה דכתיב [ה]פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה וכל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו וכל שאין המום פוסל בו אין דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו והאי מעשר הואיל ולא פסיל ביה מומא דכתיב [ו]לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו דבר ערוה ועבודה זרה נמי לא פסיל ביה רובע ונרבע דבר ערוה מוקצה ונעבד עבודה זרה ואתנן דבר ערוה ומחיר איתקש לאתנן טומטום ואנדרוגינוס קסבר ספיקא הוא ר"ש בן יהודה אומר [כו'] קסבר (ג) [ז]ספיקא הוא [ג] מיעט רחמנא גבי קדשים זכר ודאי ונקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס מעשר נמי גמר תחת תחת מקדשים ת"ר הכל נכנסין לדיר להתעשר חוץ מן הכלאים והטרפה דברי ר"א בר' יהודה איש כפר ברתותא שאמר משום ר' יהושע אמר ר"ע אני שמעתי הימנו אף יוצא דופן ומחוסר זמן ויתום ות"ק אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא גמר בשלמא טרפה [ז]כל אשר יעבור תחת השבט כתיב [ט]פרט לטרפה שאינה עוברת אלא כלאים מנא ליה לעולם גמר וביוצא דופן

ואזדא ר' יוחנן לטעמיה [ט]דא"ר אסי א"ר יוחנן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל וצריכי דאי אשמעינן הכא בהא קאמר ר' יוחנן דומיא דבנך מה בנך בברור לך אף שורך וצאנך בברור לך אבל שדה מכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל [א]ירושה ומתנה לא ואי אשמעינן שדה לחומרא אי נמי לכתחלה אבל הכא אימא לא צריכא מיתיבי [ג]וכן השותפין שחלקו [ב]אחד נטל עשרה ואחד נטל תשעה וכלב שכנגד הכלב אסורין שעם הכלב מותרים (ע) [ע] ואם אמרת יש ברירה [ג]ליברור חד מיניהו לבהדי כלב ולשקול והנך לישתרו אמר רב אשי אי דשוו כולהו להדדי ה"נ הכא במאי עסקינן דלא שוו כולהו להדדי ושוי האי כלבא חד ומשהו והאי משהו משיך ואתי בכולהו: **מתני'** [ג]הכל נכנסין לדיר להתעשר חוץ מן [ג] (ג) **כלאים** [ד]וטרפה ויוצא דופן ומחוסר זמן והיתום ואיזהו יתום כל שמתה אמה [או] שנשחטה ואח"כ ילדה ר' יהושע אומר אפי' נשחטה אמה והשלח קיים אין זה יתום: **גמ'** מנא ה"מ [ד]דת"ר [א]שור או כשב פרט לכלאים או עז [ה]פרט לנדמה כי יולד פרט [ו]ליוצא דופן והיה שבעת ימים פרט [ז]למחוסר זמן תחת אמו פרט ליתום רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר נאמר כאן [ב]תחת השבט ונאמר להלן תחת אמו מה להלן פרט לכל השמות הללו אף כאן פרט לכל השמות הללו ומה כאן פרט לטרפה אף להלן פרט לטרפה הכל לאיתויי מאי לאיתויי הא דתנו רבנן הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר וטומטום ואנדרוגינוס כולן נכנסין לדיר להתעשר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר ותנא דידן אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא ליף הני מנא ליה לעולם גמיר והני רחמנא רבינהו דכתיב [ג]כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם [ס]ותאנא דבי רבי ישמעאל כל מקום שנאמר בו השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודה זרה דבר ערוה דכתיב [ד]כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ עבודה זרה דכתיב [ה]פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה וכל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו וכל שאין המום פוסל בו אין דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו והאי מעשר הואיל ולא פסיל ביה מומא דכתיב [ו]לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו דבר ערוה ועבודה זרה נמי לא פסיל ביה רובע ונרבע דבר ערוה מוקצה ונעבד עבודה זרה ואתנן דבר ערוה ומחיר איתקש לאתנן טומטום ואנדרוגינוס קסבר ספיקא הוא ר"ש בן יהודה אומר [כו'] קסבר (ג) [ז]ספיקא הוא [ג] מיעט רחמנא גבי קדשים זכר ודאי ונקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס מעשר נמי גמר תחת תחת מקדשים ת"ר הכל נכנסין לדיר להתעשר חוץ מן הכלאים והטרפה דברי ר"א בר' יהודה איש כפר ברתותא שאמר משום ר' יהושע אמר ר"ע אני שמעתי הימנו אף יוצא דופן ומחוסר זמן ויתום ות"ק אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא גמר בשלמא טרפה [ז]כל אשר יעבור תחת השבט כתיב [ט]פרט לטרפה שאינה עוברת אלא כלאים מנא ליה לעולם גמר וביוצא דופן

חוץ מן הכלאים כו'. הוה מלי גמי למיתני נדמה דהא מפקת טעמא דגמרת משום דילפינן תמת תמת מקדשים מה כל מקום שנאמר בו' (טרפה) רגיל לנלג נדמה כחילו הוא בכלל כלאים [ח] משום דחמיד דמשום ליה קלא: **פרט לטרפה שאינה עוברת.** דבהמה שנחתכו רגליה מן המרכובה ולמעלה היא [ז] מי"ת טרפות והתם במנחות (דף ו.) מלינן מלמת קרני בטרפה מד לטרפה ממעי אמו לגא היתה לה שעת הכושר ומד לטרפה ומאי כך הקדישה ומד להקדישה ומאי כך טרפה ומן המרכובה ולמעלה מקשינן ליה עוברת כיון לגיעה [י] נטרפה [יא]:

כל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו. כולי עלמא לית להו הך דרשא לפי' מלן דממעטו רובע ונרבע ומוקצה ועבד ממן הבהמה וממן הנקר בפ' כל המקורין (תמורה כח.) כדפירשתי [יב](לעיל נפרק הלוקח בהמה):

זכר [ה]**ודאי נקבה ודאית לא טומטום ואנדרוגינוס.** הך סוגיא לגא כרב מקדא ולית להו לקים כדפרישית לעיל נסוף על גא מומן (דף מב:) [יג]:

נפרוס

סבר

נאמר כאן. בשעשר בהמה תחת השבט: **ונאמר להלן.** בכל הקדשים תחת למו: **מה להלן.** בכל הקדשים: **פרט לכל השמות הללו.** לכדפירשית בלגיים וגדמה ויולא לוץ דופן ומחוסר זמן ויחוס לף במעשר הכי נמי והיינו טעמא דמתניתין ומה מעשר פרט לטרפה לכתיב בה (ויקרא כז)[ב] כל אשר יעבור פרט לטרפה שלינה עוברת דבהמה שנחתכו רגליה מן המרכובה ולמעלה זה היא עוברת אף להלן פרט לטרפה הכל לאיתויי מאי לאיתויי הא דתנו רבנן הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר וטומטום ואנדרוגינוס כולן נכנסין לדיר להתעשר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר ותנא דידן אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא ליף הני מנא ליה לעולם גמיר והני רחמנא רבינהו דכתיב [ג]כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם [ס]ותאנא דבי רבי ישמעאל כל מקום שנאמר בו השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודה זרה דבר ערוה דכתיב [ד]כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ עבודה זרה דכתיב [ה]פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה וכל שהמום פוסל בו דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו וכל שאין המום פוסל בו אין דבר ערוה ועבודה זרה פוסלין בו והאי מעשר הואיל ולא פסיל ביה מומא דכתיב [ו]לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו דבר ערוה ועבודה זרה נמי לא פסיל ביה רובע ונרבע דבר ערוה מוקצה ונעבד עבודה זרה ואתנן דבר ערוה ומחיר איתקש לאתנן טומטום ואנדרוגינוס קסבר ספיקא הוא ר"ש בן יהודה אומר [כו'] קסבר (ג) [ז]ספיקא הוא [ג] מיעט רחמנא גבי קדשים זכר ודאי ונקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס מעשר נמי גמר תחת תחת מקדשים ת"ר הכל נכנסין לדיר להתעשר חוץ מן הכלאים והטרפה דברי ר"א בר' יהודה איש כפר ברתותא שאמר משום ר' יהושע אמר ר"ע אני שמעתי הימנו אף יוצא דופן ומחוסר זמן ויתום ות"ק אי גמר תחת תחת מקדשים הני נמי לא ואי לא גמר בשלמא טרפה [ז]כל אשר יעבור תחת השבט כתיב [ט]פרט לטרפה שאינה עוברת אלא כלאים מנא ליה לעולם גמר וביוצא דופן ומחוסר זמן ויתום: ולד

מסורת הש"ס

גמ' ג)ניעין סה. מת. לעיל נב: [ב"ק קט: ביצה לז:] **ב)**תמורה ל. **ג)**[סה ע"ב] **ד)**[לעיל יב. וש"נ] **ה)**ע"ז כג: סהדרין מ. תמורה כח: חולין כג. **ו)**גי' מתרת היה לפני רש"י ול"ל בריה הוא ל"ק **ז)**[לקמן נח. מנחות ו. תמורה כט. חולין קלו:] **תוס' ח)**ל"ל כלפיס ל"ק **ט)**[ע"ש היטב תוס' חולין קלו: ד"ה פרטן] **י)**[חולין כג. ד"ה כי] **יא)**[ד"ה כי פליגי]

הגהות הב"ח

(ל) גמ' שעם הכלב מומרים ואי אמרת: **(ב)** שם במשנה חוץ מן הכלאים והטרפה וכו' כל שנמחה אמו לו שנשחטה וכו' לפי' נשחטה אמו: **(ג)** גמ' ר"ש בן יהודה לומר קשנר לאי קשיקא הוא וכו' ומעשר נמי: **(ד)** **רש"י** ד"ה לחד נעל וכו' וכלב סס"ד ותמ"כ מ"ס **שכנגד הכלב עשרה הטלאים שכנגד אותן שהכלב עמהן** סס"ד ותמ"כ מ"ס מחולין: **(ה)** ד"ה הכל נמחי וכו' נמלא שנשעה שעמו מיון שוין נלא ל"ל זוז:

תורה אור

גמ' א) שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיי:

(ויקרא כב, כז)

ב) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיי:

(ויקרא כז, לב)

ג) וּמִיַּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם:

(ויקרא כב, כה)

ד) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ:

(בראשית ו, יב)

ה) פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה:

(דברים ד, טז)

ו) לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל:

(ויקרא כז, יג)

ז) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיי:

(ויקרא כז, לב)

רש"י ח) מְלָאכְתְּךָ וְרִבְעֶךָ לֹא תַאֲחִר בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּתֶּן לִי: כֵּן תַּעֲשֶׂה לְשׁוֹרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוֹ לִי:

(שמות כב, כח-כט)

שיטה מקובצת

ג) ראי אמרת אות ם' נמחק: **ב)** מן הכלאים והטריפה: **ג)** הוא ומינט רחמנא: **ד)** הוא דליפטר ממעשר: **ה)** תי' כגון נמחק: **ו)** שבתוך העשרה: **ז)** תי' אותו נמחק: **ח)** תשעה שכנגדו יותר: **ט)** והעשירי כולו כנגדו: **י)** ופלגי וחומשא: **יא)** אינן שוין אלא: **יב)** חד וחד ואותן: **יג)** זוז הוי מחילוף: **יד)** הני דמתעשרין הס"ד ותי' דמתני' נמחק: **טו)** רבינהו דלעשרינהו: **טז)** ואנדרוגינוס קסבר: **יז)** היא אחד מי"ח: **יח)** דאינה אלא בעלת מום בעלמא:

מסכת סופרים

פרק א' הלכה א'

אֵין כּוֹתְבִין סְפָרִים, לֹא עַל עוֹרוֹת בְּהֵמָה טְמֵאָה, וְלֹא עַל עוֹרוֹת חַיָּה טְמֵאָה, וְלֹא נִתְפָּרִין בְּגִידָן, וְלֹא נִגְרָרִין בְּשַׂעֲרָן. וְהַלָּבָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁכּוֹתְבִין עַל עוֹרוֹת בְּהֵמָה טְהוֹרָה וְעַל עוֹרוֹת חַיָּה טְהוֹרָה, וְתוֹפְרָן [בְּגִידָן] וְכוֹרְכָן בְּשַׂעֲרָן.

עין משפט נר מצוה

כד א מי' פי"ח מהלכות שמטה ויובל הלכה יט ופ"ש:
כה ב מי' פ"ד מהלכות מיסורי מזבח הלכה יז:
כו ג מי' פ"ו מהלכות בכורות הלכה יד קמג עשין ריב:
כז ד מי' פ"ג מהלכות מיסורי מזבח הלכה ד:
כח ה מי' שם הלכה ס:
כט ו ז מי' שם הלכה ד:

פניני רש"י

כי השחית כל בשר. כדור המבול כתיב ודור המבול בעזיזי קלקלו כדכתיב (בראשית ו) ויקחו להם נשים וגו' שהיו מקקקין לנשי רישעין ולכל בהמה ומיה:

(חולין כג.)

רבינו גרשום

ואזדא ר' יוחנן לטעמיה. דלית ליה בריירה ומשום הכי מחזירין זה לזה ביובל דאין אומרין זהו חלקך המגיעו: אף שורך וצאנך בברור לך. שיהא חלקך ואין בריירה. אבל שדה של ירושה דלאו מכר הוא אימא לא ליהדר: ואי אשמעינן שדה. ירושה דמחזירין זה לזה דכלקוחות הן היינו חומרא. אבל הכא גבי מעשר בהמה אי משונין לה כלקוחות היינו קולא דפטורי ממעשר אימא לא: אי נמי אי אשמעינן בשדה. דכלקוחות הן ומחזירין משום דכתחילה כלומר דהשתא כי מחזירין שייך כל אד ואד לדחבריה כבתחלה. כמיקרא קודם חלוקה ומקיימי קרא דכתיב תשובו איש לאחוזתו הילכך קאמר אין בריירה כי היכי דמחזירין אבל הכא מעשר בהמה דלית ביה דין חזרה ביובל אימא ליהוי בריירה קמ"ל דלא: שכנגד הכלב אסורין. כל העשרה דלא ידעינן הי ניהו הוי מחיר כלב חילופו. אי דשוו כולהי עשרה כהדדי כל אד ואד שוה כמו הכלב הכי נמי דאמרינן ליברו אד כנגד הכלב: דהאי משהו שייך בכולהו י'. וליכא בריירה הלכך שכנגד הכלב כולן אסורין להקרבה: כל שמתה אמו. כשנולד זה או נשחטה שזה פירש למיתה וזה לחיים: והשלח קיים. הער שלה שיכול אדם לכורכו בעור אמו ולחממו בו אין זה יתום: שור או כשב. שיהא מיוחד שור או כשב פרט לכלאים: ומה כאן במעשר פרט לטרפה (שבגלוי) דכתיב כל אשר יעבור פרט לטרפה שאינה עוברת אף להלן בקדשים פרט לטרפה: טומטום אין נכנס. דקסבר דבריה היא: ואי לא גמר. הנך גופייהו דממעט מנא ליה: איתקש לא תנן. דכתיב בחד קרא: קסבר ספיקא הוא. וממה נפשך אי זכר הוא אי נקבה היא חייב במעשר: ביוצא דופן

בפרום הפסח. מפרש בגמרא ט"ו יום לפרוס לזמן פרוסה פלוגא דל' יום שדורשין בהלכות הפסח קודם הפסח וכן עזאי דתמר [בכ"ט] בחדר תר' עקיבא לא פליג אלא בחדר המסוך לגיסן לגבן עזאי לעולם חסר וקביעא ליה [ז] ומן לעולם בכ"ט בחדר משמע דערב פסח הוי בכלל הני ט"ו יום דפרוס וכפרק קמא דר"ה (דף ז.) נמי משמע בן שמיני הפורים מתחילין לדרוש ולא מקודם גבי הם העידו שמעברין את השנה כל שהן שהיו מזמנים על הפורים משום דדורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום ואחי לזלזולי בחמץ [ח]מיום הפורים קודם הפסח שלשים יום שמע מינה לערב הפסח בכלל השלשים יום וכן ר"ש ור"ת דתמרי בסמוך בחמץ גיסן מפרש בגמרא דסבר כחנן דתמן שמי שבאות ממדבר מביא פסחו [ט] ערב פסח מן המנין ומימה דקתני במילתא דר' אלעזר ור"ש ולמה [י] [נח] תמרי בחמץ בתמרי מפני שהוא י"ט ואי דסבר לעבר בי"ט לפיכך הקדימוהו בכ"ט בחלוץ והלא מן הדין הוא [יא]בשלשים יום(בחלוץ) דיום רחמון של פסח מתמיין עד שלשים יום כמו ערב פסח דעיקר מה שדורשין בהלכות הרגל קודם לרגל אינו אלא מפני [יב] דקרנות כדמשמע פ"ק דע"ז (דף ה:) דפריך לפני תגיהן ג' ימים ותו לא והתניא דורשין בהלכות הפסח כו' [יג][ומשני] לדידן מפי דוק שבעין פסקינן להקדמה מיבעי [יד] ר' יוסי ועיקר דרשת בהלכות פסח משום פסח גופיה כשחטו ע"פ ולא משום יומא דפסח להא [טו] נפקא פ"ק (דף ו:) משום דגזירת עומד בפסח רחמון ומזהיר בפסח שני ועיקר שני לטמיטת פסח שני נאמר ועיקר דרשת דתמי שבאות מרבוי כמתן [טז] פסח ועיקר הלכות פסח מרגיל לו הוצרכו אלא ליום שחיטת פסח שהוא ט"ו [יז]ומפרק בתרא (דף כט:) משמע התם דתמי שבאות דרשת ר"ג אין יום המעשה בכלל דמוקי התם כוותיה מתני' [יח] דמקדימין וקריבין ר' יוסי דנפקא לן מגזירת עומד בפסח רחמון ומזהיר על פסח שני שמע מינה כל שהן יום המעשה להא מיכא התם י"ו דניסן וי"ז לחייב שהן ל"ו יום ומהיכי שמעתין דמגילה עלמא [יט] יקשה למתוס י"ד יום כלא יום המעשה וי"ל דלעולם אין יום המעשה בכלל ולא מלקו מכמים אין פסח לסוכות והלכו אחר עיקר [כ] י"ט להתמיל בתמי שבאות מבחמץ בניסן ומבחמץ בתמרי שבי"ט קרבנות מרובין לחייב מגיפה ושמחה ואע"ג דגזירת עומד בר"ח ומזהיר על [כא] פסח היינו על שחיטת פסח שבי"ד מ"מ לדורות ממה שים להזהיר על כל פסח לא חשו מכמים למהר יום אחד בפסח יותר מבחמץ וגבי שקלים קבעו מכמים [כב] זמן בר"ח אחד ולא חשו להקדיש יום אחד לפני ר"ח כדי שיהו ל' יום שלימים כיון [כג] שבכר מסור לב"ד של הבחת תמידין מתרומת מלכה אע"ג דבמתניתין דהכא דייקינן לכוון המקדש [כד] זמן המעמת שקלים לעולם בחחד בחדר משמיעים על השקלים ניסן

סבר לה [ה]כר"ש דאמר יוצא דופן ולד מעליא הוא [ו]ודלא כר' יוחנן במחוסר זמן סבר לה [ז]כרבי שמעון בן יהודה יתום כגון שהשלח קיים ור' יהושע למעמיה דאמר אפילו שחט את אמו והשלח קיים אין זה יתום העיד רבי ישמעאל בן סתריאל מערכת לבינה לפני רבי במקומנו מפשיטין את המתה ומלבישין את החי אמר רבי נתגלה טעמא של משנתינו [ח] חזירין שבמקומנו יש להם ששים רבוא קלפים [ט]בבית המסם שלו פעם אחת נפל ארז אחד שבמקומנו ועברו שש עשרה קרונות על חודו (י) אחת פעם אחת נפלה ביצת בר יוכני וטבעה ששים כרכים ושברה שלש מאות ארזים ומי שדיא ליה והא כתיב [יא]כנף רננים נעלמה [ב] אמר רב אשי ההוא מוזרתא הואי: **מתני'** [ה]א שלש גרנות למעשר בהמה בפרם הפסח ובפרם העצרת ובפרם החג [ו](והן גרנות של מעשר בהמה) דברי ר' עקיבא בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר באחד בסיון בעשרים ותשעה באב ר' אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בניסן באחד בסיון בכ"ט באלול ולמה אמרו בעשרים ותשעה באלול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יום טוב [ב]ואי אפשר לעשר ביום טוב לפיכך הקדימוהו בעשרים ותשעה באלול ר' מאיר אומר [ז]באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה בן עזאי אומר האלולים מתעשרים בפני עצמן [ג]כל הנולדים מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וחמשה לאחר ר"ה אינן מצטרפין חמשה לפני הגורן וחמשה לאחר הגורן הרי אלו מצטרפין אם כן למה [ג] נאמרו שלש גרנות למעשר בהמה שעד שלא הגיע הגורן מותר למכור ולשחוט הגיע הגורן לא ישחוט ואם שחט פטור: **גמ'** מאי שנא תלת אמר רבה בר שילא [ח] (ג) לקבל חורפי ואפלי וקייטי ומאי שנא בהני זימני אמר רבי תנחום בריה דרב חייא איש כפר עכו כדי

ולד מעליא הוא. [ד] במסכת נדה בפרק יוצא דופן (דף מ.) קע"ל שמעון דהכי זה כילוד ומאו טעמא לידה ריח לקיש מפרש טעמא בגמרא תלה לרבות יוצא דופן: **ודלא כר' יוחנן.** יוצא דופן והכי נמי ממיין כי יולד לרבות יוצא דופן: **ודלא כר' יוחנן.** דתמר התם בהמוה פירקא [שם] דמודה ר"ש לעניין שקלים שאינו קדוש דגמר לידה מבכור דבעי רחם: **כר' שמעון.** דתמר דנכנס לידי להתעשר וכלפרקין למילתיה לעיל בפרק הלוקח בהמה מן העובד כוכבים (דף כא:): **והשלה.** והטור קיים כשיצא הולד לאוון: **בן סתריאל מערכת לבינה.** מקום: [ט] **את החתה.** כשמקמה מחמת הוולד מפשיטים עור החם שהיה מחה ומלבישין אותו ולד שהוא מי ומחקיים מפני דבר זה שעושין לו: **את החיה.** זהו הולד: **נתגלתה טעמא של משנתינו.** דולחי משום הכי קתמר רבי יהושע אם עולד כל זמן (ג) שהטור שהשלח קיים אינו יכול להטעור מהמה לולד דומה כמי שחמו שיימה: [י]**ועוד העיד דבר זה חזירין שבמקומנו.** לזון מזכת ירק שלועזים לטוגת: **בבית המסם.** היינו אותן עלין קטנים כמו הכשר עלמו שים (ד) באותו המסם של בהמה שקורין ניטוגלא: **ועוד העיד דבר זה פעם אחת בר' על חודו.** על לידו ברוחבו שהוא עב כל כך שעברו עליו י"ו קרנות זו בלד זו על חודו כלומר ברוחבו של לילן: **בר יוכני.** עוף הוא כדתלמיין בכמה דוכתי [יא] ולימא בציעא דבר יוכני: **טבעה.** ממה שבחוכה: **והכתיב כנף רננים נעלמה.** ומחפרש הכי בלשון טוטריקון עוף שעוה ומחמעא [יב]שכך חמר הקב"ה וכי ברחמי בעפים משובחות לאותו עוף בר יוכני שים לה כח כל כך שעושה בילה גדולה כזחת ומגביה למעלה ומולידה בעחת בילה חלמת דלא שביא ליה מחמעא לפי שהוא מרובה בעפים (דף יט.[יג]) בן המחמעא לפני לפניה: **מוזרתא הואי.** בלע"ז טורני"ך שלא היתה לחויה לאפרוח לכך השליכה:

מתני' שלש גרנות למעשר בהמה. כלומר בשלשה פרקים בשנה הוי זמן מעשר בהמה שהבהמות שיולדו לו בין פרק לפרק לריך לו לעשר כשיגיע הפרק למשיגיע הפרק לא יחלל מהן לכחחלה מדרבנן בלא מעשר אבל קודם לכן מותר למלוה בעלמא וכי"ע לי לעשר בהמותיו להעשירי קודם מחחר שקרא עליו שם אבל הרשות בידו לאוכלו בלא מעשר אבל אחר שהגיע לו יחלל לכחחלה בלא מעשר ובגמרא מפרש מאי שנא בהני זימנים ומאי שנא מכמים שלא יחלל לכחחלה בלא מעשר ובגמרא מפרש מאי שנא בהני זימנים ומאי שנא שקלים שאין מתעשרין אלא בשלשה זמנים בשנה